

ЖЫЦЬ, КАБ БАЧЫЦЬ СІНЬ НЯБЁСАЎ

Сучаснаму пакаленню цяжка ўявіць вайсковую службу, дзе баяцца трэба не дзедаўшчыны, а смерці ад рукі ворага ў любы момант, дзе рызыкуеш самім сабою, закрываючы грудзьмі таварышаў, выконваючы загады баявых камандзіраў у экстрэмальных умовах, толькі зрэдку думаючы пра тое, што будучае, напэўна, прыйдзе, але ў ім можа не быць цябе... Такія думкі не аднойчы наведвалі тых салдат, якія прайшлі службу ў Афганістане

– Пра тое, што траплю на службу ў Афганістан, пачаў здагадвацца падчас праходжання медыцынскай камісіі ў Віцебскім абласным ваенкамаце, – успамінае Сяргей Юльянавіч Тарасёнак. – Там навабранцам паведамлілі, што служыць будзем за мяжой Савецкага Саюза. Трапілі спачатку ў Мар’іну Горку, а адтуль цягніком ажно ў Туркменію. У горадзе Педжэнт на працягу трох месяцаў нас, васьмнаццацігадовых юнакоў, вайсковае камандаванне рыхтавала да правядзення ваенных дзеянняў у Афганістане: мы асвойвалі стральбу з усіх відаў зброі, вучыліся прыёмам рукапашнага бою, кіраваць ваеннай тэхнікай, прывыкалі да новых кліматычных умоў.

У адзін з дзён камандзір паведаміў: «Сёння ноччу садзімся ў самалёты і вылятаем у Афганістан». З некалькіх соцень маладых байцоў выбралі 48 чалавек, у іх ліку аказаўся і я. Канчатковым пунктам маёй дыслакацыі стаў горад Кундуз, дзе залічылі мяне механікам-вадзіцелем БМД (баявой машыны дэсанту) у 154-ы асобны атрад спецыяльнага прызначэння.

Шматлікая савецкая тэхніка, трэба сказаць праўду, была не падрыхтаванай да ваенных дзеянняў. БМД пры пападанні ў яе снарада ўспыхвала імгненна і згарала за лічаныя хвіліны. Гэта мне і самому выпала пазнаць, калі мая машына падарвалася на варожай міне. На шчасце, удалося выжыць. Камандаванне потым перасадзіла на БМП (баявую машыну пяхоты), але і тут напаткала няўдача. Падчас выезду па баявой трывозе трак машыны праехаў па міне – імгненны выбух, сам я атрымаў раненне, але застаўся жывы.

Наогул жа, за перыяд знаходжання ў «гарачай кропцы» шмат чаго надаралася бачыць на ўласныя вочы. У час службы ў горадзе Джэлалабад прыходзілася весці «зачыстку» кішлакоў на прадмет выяўлення там бандфарміраванняў. Горад знаходзіўся ў 16-ці кіламетрах ад афгана-пакістанскай мяжы, таму тут частымі былі выпадкі трафіку зброі, наркотыкаў. «Зачысткі» кішлакоў праводзілі 1–2 разы на тыдзень. Тут быў уведзены каменданцкі час: з 10 гадзін вечара і да 6 гадзін

раніцы насельніцтву нельга было пакідаць свае дамы, перамяшчацца па населеных пунктах. Кантроль за гэтым, як і выяўленне з далейшай ліквідацыяй душманаў, быў ускладзены на нас.

Па дадзенай мясцовасці перамяшчаліся караваны з Пакістана са зброяй для бандфарміраванняў. Нярэдкамі былі сутычкі з імі, у перастрэлках гінулі не толькі бандыты, але і мноства савецкіх салдат.

Добра памятаю, як наш камандзір аднойчы спытаў: «Сяргей, ці хочаш ты на адзін дзень трапіць дамоў?». Прызнацца, гэта пытанне мяне вельмі здзівіла. Знаходзячыся на вайне, за тысячы кіламетраў ад родных мясцін, як можна трапіць да бацькоў? І ўсё ж такую магчымасць я не мог упусціць. З Афганістана перыядычна на платформах цягнікоў у Савецкі Саюз адпраўлялася пашкоджаная тэхніка (БМД і БМП) для рамонту. У адзін з такіх эшалонаў мяне залічылі суправаджаючым. Так я і трапіў на рамонтны завод у Барысаў, папярэдне адправіўшы бацькам тэлеграму. Тата і мама прыехалі на завод, каб хоць на невялікі час спаткацца, убачыцца, пабыць у абдымках адно аднаго. Толькі ў час сустрэчы яны даведаліся, што я знаходжуся на вайне, бо паведамляць пра гэта ў пісьмах было строга забаронена. Цэлы дзень я меў магчымасць пабыць з бацькамі. Адлучацца, канечне, з тэрыторыі рамонтнай базы было нельга, таму мы да самага вечара вялі гутарку ў пакоі для ваеннаслужачых. Я цікавіўся апошнімі навінамі з малой радзімы, а тата і мама ніяк не маглі нарадавацца нашай нечаканай, але вельмі жаданай сустрэчы.

У Афганістане я служыў год і сем месяцаў. 26 красавіка 1984 года з некаторымі сваімі саслужыўцамі адправіўся, сумленна выканаўшы воінскі абавязак перад Радзімай, у Беларусь.

У кожнага воіна-афганца свой лёс, свае радасці і смутак, але аб'ядноўвае іх адно – успаміны пра баявыя дні і ночы пад гарачым сонцам і халодным месяцам Афганістана.

– Вельмі хочацца, каб нашым сённяшнім салдатам не прыходзілася служыць у такіх жорсткіх умовах, і няхай яны не ведаюць жахаў вайны, – сказаў Сяргей Юльянавіч.

Ён, як ніхто іншы, ведае кошт чалавечага жыцця, бо сам, неаднаразова трапляючы пад варажыя кулі, засланы ад гібелі сваіх таварышаў, сваіх сяброў, каб кожны з іх жыў пад мірным небам і бачыў бяздонную далеч блакітных нябёсаў.

Сяргей РАЙЧОНАК